



ESCOMBRAR ELS CARRERS

Repasant els exemplars endarrerits de L'Escalenc, observo que de quan en quan es publiquen unes observacions sobre conducta ciutadana, de les quals en destaco la següent: «Neteja el davant de casa teva».

No vull discutir sobre l'encert d'aquest avís. Però potser hi haurà qui trobarà que seria millor dir: «Posa bona cara a l'hora de pagar els impostos municipals, ja que aquests serveixen, entre d'altres coses, per a netejar el davant de casa teva». Repeteixo que no vull encetar cap polèmica. Aquí deixo el meu punt de vista.

La meua intenció és recordar que a L'Escalona, ja fa més de cent anys, s'aconsellava el mateix. Més que recomanar, s'imposava, al menys en teoria. En aquella època, sí que tenia raó d'ésser aquella recomanació perquè es desconeixia el que avui dia són els arbitris municipals i, per conseqüent, no hi havien ni «bassurers», ni escombriaires, professions -sigui dit de pas- que, si s'exerceixen bé, són tan dignes com qualsevol altra.

Abans sí que tothom hi tenia de posar el coll, en no poder-hi posar la butxaca.

No és d'estranyar, per tant, que a les Ordenances Municipals del 1.883 es toqués directament aquest punt.

En les mateixes es disposava que del primer de juliol al quinze de setembre, tots els veïns havien d'escombrar i regar diàriament, matí i tarda, les voreres i part de carrer, fins arribar a la meitat de l'amplada en tota la longitud que comprenia el front de llurs cases o botigues.

L'escombrada i regada s'havia de fer abans de les vuit del matí i, a la tarda, després de les sis.

Deixaven molt clar que s'havia de fer amb aigua pura i neta, amb l'exclusió d'aquella aigua que s'havia fet servir per altres usos domèstics.

Aquella bona gent procurava no descuidar-se de cap detall i arribaven a totes les minuciositats.

En regar el carrer, es procurava -deien- no molestar ni embrutir els vianants, posant especial cura a no convertir els carrers en basses que puguin dificultar el trànsit d'aquells.

El curiós d'aquestes disposicions és que només s'havien de complir durant l'estiu, el que vol dir que durant la resta de l'any els carrers ja podien restar bruts i pudents.

No crec que ho fessin a causa del turisme, donat que havien de passar molts anys per a conèixer aquest fenomen de masses.

El que passa és que quan arribaven les calors estiuenques, els mals olors dels orins, deixalles, fems del bestiar, etc., etc., devien fer-se insuportables i molt perillosos per la ja molt delicada salut pública.

Durant l'hivern devia ésser diferent. Les abundoses pluges arrossegaven tota la brutícia cap a mar i si aquestes no eren suficients després venia la tramuntana i s'emportava els mals olors camí ample avall.

Cal matissar que a les dones del segle passat i principis de l'actual els havia de resultar molt difícil de complir la disposició de l'Ajuntament, tenint en compte que tots els carrers de la vila estaven sense asfaltar i, per conseqüent, plens de terra, pedres, fang i, a voltes, veritables barrancs, sobretot després d'intenses pluges. Amb aquestes circumstàncies, els era difícil escombrar. Sens dubte que no feien servir les escobres suaus i de pèl artificial d'avui dia. Les escobres de bruc i les de balca eren les millors. Agafaven molt de rem i, difícilment, que la brutícia es resistís al seu pas.

Parlant de l'estat dels carrers, cal tenir en compte que els ajuntaments feien tot el que podien perquè tinguessin el millor aspecte possible, objectiu que no sempre aconseguien.

De tant en tant, sobretot a les vigílies de la Festa Major, una crida de govern recomanava a tots els escalencs que recollissin les pedres de davant de casa seva i que en fessin pilons. Tot seguit, un treballador de la Casa de la Vila, que sempre solia ésser el mateix perquè no n'hi havia cap més, passava a recollir les pedres amb un carretó. Més endavant es féu amb una carreta tirada per un cavall. La cosa ja anava progressant.

Un altre aspecte que cal remarcar és la crida a la solidaritat ciutadana que tot sovint solien fer aquells ajuntaments amb poquíssims recursos econòmics.

Quan els carrers presentaven un aspecte deplorable, cosa que solia ésser molt sovint, l'ajuntament aplicava un impost actualment ja desaparegut. No consistia a pagar diners -que no n'hi havia- sinó a aportar el propi treball personal. S'anomenava prestació personal, el qual, i segons el diccionari, és el servei personal obligatori exigint per la llei als veïns d'una població per obres o serveis d'utilitat comuna.

I una de les necessitats més corrents era la d'arranjat els carrers. Però això i d'altres coses, ja en parlarem en una propera ocasió.

Ricard Guanter

